

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen

master in de verpleegkunde en de vroedkunde

Masterthesis

Ervaringen van verpleegkundigen die een geavanceerde rol opnemen naar het invullen van de eigen leiderschapsrol in het Vlaamse zorglandschap

Noemi Biscotti

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de verpleegkunde en de vroedkunde, afstudeerrichting verpleegkunde

PROMOTOR :

Prof. dr. Ellen VLAEYEN

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2023
2024

Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen

master in de verpleegkunde en de vroedkunde

Masterthesis

Ervaringen van verpleegkundigen die een geavanceerde rol opnemen naar het invullen van de eigen leiderschapsrol in het Vlaamse zorglandschap

Noemi Biscotti

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de verpleegkunde en de vroedkunde, afstudeerrichting verpleegkunde

PROMOTOR :

Prof. dr. Ellen VLAEYEN

Abstract

Probleemstelling: Het stijgend aantal patiënten met complexe aandoeningen zorgt voor een toenemende druk op de gezondheidszorg. Verpleegkundig specialisten (VS) en verpleegkundig consulenten (VC) spelen een sleutelrol in het voldoen aan deze behoefte, gezien hun uitgebreide wetenschappelijke en klinische kennis, maar ook door de leiderschapsrol die ze opnemen.

Doelstelling: Dit onderzoek beoogt inzicht te verschaffen in de ervaringen van verpleegkundigen die een geavanceerde rol opnemen omtrent het invullen van hun eigen leiderschapsrol in het Vlaamse zorglandschap. Door middel van kwalitatieve benaderingen wordt getracht de ervaringen van VS en VC te begrijpen met betrekking tot hun leiderschapsrol, en de uitdagingen en succesfactoren die daarbij komen kijken.

Methodologie: Een fenomenologisch onderzoek werd uitgevoerd om diepgaande inzichten te verkrijgen in de ervaringen van Vlaamse VS en VC met betrekking tot hun leiderschapsrol. De datacollectie vond plaats in mei 2024. Drie participanten werden geselecteerd voor semigestructureerde interviews, waarin thematische analyse werd toegepast op de verzamelde data.

Resultaten: De resultaten onthullen verschillende thema's en subthema's, waaronder professionele ontwikkeling, professionele positionering en relaties, harmonische praktijkvoering, professionele empowerment en competenties. Deze thema's weerspiegelen de complexiteit van de leiderschapsrol van geavanceerde verpleegkundigen en de diverse aspecten die daarmee gepaard gaan.

Conclusie: Deze studie benadrukt de complexiteit van leiderschap voor de VS in Vlaanderen. Factoren zoals erkenning, roldefiniëring, samenwerking, balans tussen praktijk en leiderschap, ondersteuning en persoonlijke eigenschappen zijn cruciaal. Voortdurende ontwikkeling, duidelijke positionering en samenwerking lijken essentieel voor VS om hun leiderschapsrol effectief te vervullen en optimale patiëntenzorg te bieden. Een volgende stap is om verder kwalitatief onderzoek te doen naar de ervaringen van VS in hun leiderschapsrol om deze ervaringen beter en verder in kaart te brengen.

1. Inleiding

In een tijd waarin het aantal patiënten met complexe en chronische aandoeningen wereldwijd toeneemt, groeit ook de druk op de gezondheidszorg en de bijbehorende kosten (1). Deze trend is ook merkbaar in België, waar het aandeel van de gezondheidszorg als onderdeel van het bruto binnenlands product (BBP) gestaag stijgt, van 8% in 2022 naar 10,7% in 2050 (2).

Deze ontwikkelingen leggen een groeiende behoefte bloot aan geavanceerde zorgprofielen die niet alleen in staat zijn om complexe zorg te bieden, maar ook om wetenschappelijk onderbouwde zorginnovaties te stimuleren en te implementeren en effectief leiderschap te tonen (1).

De geavanceerde verpleegkundige is een overkoepelende term voor verschillende verpleegkundige functies. De invulling van deze term verschilt van land per land. In België spelen verpleegkundig specialisten (VS) en verpleegkundig consulenten (VC) een cruciale rol in het voldoen aan deze behoefte. De VS, die een masteropleiding in de verpleegkunde hebben afgerond. Deze heeft een uitgebreide wetenschappelijk, klinische en theoretische basis. De VC, met een specifieke bachelor-na-bacheloropleiding of postgraduaat, beschikt over uitgebreide wetenschappelijke, klinische en theoretische kennis (3, 4)

Het Belgisch competentiekader van de VS benadrukt zeven competenties, waaronder leiderschap, waardoor zij een centrale rol spelen in het bevorderen van vooruitgang en professionalisering binnen de verpleegkunde (3). De VS neemt een voortrekkersrol in binnen de gezondheidszorg op micro-, meso- en macroniveau. Ze tonen leiderschap in intra- en interprofessionele samenwerking, klinische taken, project- en onderzoekswerk, en directe zorgverlening, waardoor zij in staat zijn om effectief om te gaan met de uitdagingen van comorbiditeiten en gepersonaliseerde zorg te bieden (5).

Tracy et al. identificeren vier soorten van leiderschap: klinisch leiderschap, professioneel leiderschap, systeemleiderschap en gezondheidsbeleid leiderschap (2). Klinisch leiderschap wordt als volgt beschreven door Jonas et al.: het concept dat klinische zorgverleners de rollen van leiderschap opnemen, inspireren en promoten van waarden en visie, en gebruik maken van hun klinische expertise en vaardigheden om te waarborgen dat de noden van de patiënt de centrale focus zijn van de organisatiedoelen en -uitvoering (6).

Geavanceerde verpleegkundigen hebben een positief effect op patiëntenuitkomsten. Zo toont de systematische review van Bryant-Lukosius et al. aan dat geavanceerde verpleegkundigen zorgen voor positieve patiëntenuitkomsten zoals minder depressies bij mantelzorgers, een lagere kost van de zorg, en een reductie van het aantal heropnames (7). Ook worden positieve effecten zoals een lagere mortaliteit, minder acute voorvallen, betere kwaliteit van zorg en leven, grotere patiënttevredenheid, minder valincidenten en minder opnames in woonzorgcentra aangetoond in de systematische review van Morilla-Herrera et al. (8).

De geavanceerde verpleegkundige zorgt voor educatie, mentorschap en leiderschap binnen het interdisciplinaire team (9). Daarnaast leidt hun betrokkenheid op organisatorisch niveau tot verbeteringen in richtlijnen en protocollen. Er wordt ook een verband gevonden tussen het leiderschap van de verpleegkundige en de effectieve implementatie van strategische initiatieven in de klinische praktijk (9). Bovendien draagt sterk klinisch leiderschap in een team bij aan een hogere persoonlijke en professionele tevredenheid onder de teamleden (5).

De huidige literatuur bespreekt het belang en de uitkomsten van klinisch leiderschap op de patiënten- en personeelspopulatie. Echter, hoe het klinisch leiderschap zich in de praktijk vertaalt, blijft nog onduidelijk. Met dit onderzoek trachten we een beeld te krijgen van hoe Vlaamse geavanceerde verpleegkundigen hun leiderschapsrol opnemen, met als centrale onderzoeksvraag: "Hoe ervaren verpleegkundigen die een geavanceerde rol opnemen het invullen van hun eigen leiderschapsrol in het Vlaamse zorglandschap?"

2. Methode

2.1. Design

Dit kwalitatieve onderzoek neemt een exploratieve benadering aan om inzicht te verkrijgen in de ervaringen van Vlaamse VS en VC met betrekking tot hun eigen leiderschapsrol. Voor deze masterproef werd gebruik gemaakt van fenomenologisch onderzoek. Fenomenologisch onderzoek richt zich op de leefwereld, geleefde ervaringen die worden beschreven door de participanten (10). De COREQ-richtlijnen werden gebruikt voor rapportage in deze masterproef (11).

2.2. Participantselectie

Participanten werden geselecteerd via purposive sampling, waarbij geavanceerde verpleegkundigen binnen het Vlaamse zorglandschap werden benaderd (12). Contacten, via e-mail, binnen de Belgische Vereniging voor Verpleegkundig Specialisten (BVVS) werden gebruikt om deelnemers te identificeren en rekruteren. Drie participanten werden geselecteerd om deel te nemen aan dit onderzoek.

Inclusiecriteria omvatten het hebben van een geavanceerde rol zijnde VS of VC, het hebben van minstens 2 jaar ervaring als verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg en minimaal 6 maanden ervaring hebben in de rol van VS of VC.

2.3. Setting

Individuele semigestructureerde face-to-face of online interviews, via Google Meet, werden uitgevoerd om diepgaande inzichten te verkrijgen in de ervaringen van de participanten met betrekking tot hun leiderschapsrol. De datacollectie vond plaats in mei 2024. De interviews gebeurden telkens met de onderzoekster en de participant. De interviews vonden online plaats of op een locatie die zij kozen en bijgevolg comfortabel was voor de deelnemers, zoals hun werkplek of een neutrale omgeving.

2.4. Datacollectie

Een interviewgide werd op voorhand ontwikkeld op basis van de onderzoeksvraag en relevante literatuur, dewelke kan worden teruggevonden onder bijlage 1. De interviewgide werd gebruikt als geheugensteun voor de onderzoekster en om ervoor te zorgen dat er bij elk van de interviews een consistente aanpak werd gehanteerd. De gids bevatte volgende onderwerpen: ervaringen omtrent eigen leiderschapsrol, opleiding en ontwikkeling, uitdagingen en successen, invloed van eigen leiderschapsrol op samenwerking en communicatie en organisatorische/maatschappelijke factoren die van invloed zijn op eigen leiderschapsrol. De participanten konden zelf nog voor hen belangrijke informatie toevoegen tijdens het interview. De interviewgide werd op voorhand aan de hand van een pilootinterview getest.

De interviews werden opgenomen met een dictafoon of direct via Google Meet met vooraf verkregen toestemming van de deelnemers om nauwkeurige analyse mogelijk te maken. De onderzoekster maakte gebruik van notities tijdens het interview. De interviews duurden elk ongeveer 50 minuten. Door de onmogelijkheid van het vastleggen van afspraken met alle participanten, werd het transcript van een interview gegeven aan een participant voor eventuele opmerkingen of verbeteringen (13).

De geïnformeerde toestemming werd op voorhand bezorgd en overlopen met de participant, deze kan worden teruggevonden onder bijlage 2. De deelnemers werden geïnformeerd dat het gebruik van opnames uitsluitend bedoeld was voor de analyse van de interviews en niet buiten de onderzoeksgroep zou worden gedeeld. Tijdens de analyse werden alle identificeerbare informatie, zoals namen, locaties en andere persoonlijke details, geanonimiseerd om de vertrouwelijkheid en privacy van de deelnemers te waarborgen. De deelnemers werden verzekerd dat de resultaten van het onderzoek alleen op geaggregeerd niveau zouden worden gerapporteerd, zonder dat individuele deelnemers konden worden geïdentificeerd.

Daarnaast werd aan de deelnemers medegedeeld dat zij op elk moment tijdens het interview konden beslissen om te stoppen of om bepaalde vragen niet te beantwoorden. Tijdens het interview maakte de onderzoekster notities om het data-analyse proces te verduidelijken.

2.5. Data-analyse

De opgenomen interviews werden letterlijk getranscribeerd door de onderzoekster en gecodeerd met behulp van softwareprogramma NVivo 14. Er werd gebruik gemaakt van thematische analyse. Uit de 68 open codes, werden er 10 axiale codes gevonden. Er werden 10 thema's gevonden en 6 overkoepelende thema's. Dit werd geïdentificeerd en georganiseerd om patronen, thema's en verbanden in de data te identificeren. Het is een iteratief proces waarbij de datacollectie en data-analyse elkaar voortdurend afwisselen. De bevindingen zullen worden gepresenteerd in de vorm van thema's en overkoepelende thema's, ondersteund door citaten uit de interviews om de bevindingen te illustreren.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de studie te waarborgen, werd er gebruik gemaakt van peer review om de nauwkeurigheid en consistentie van de analyse te bekomen (14). Datasaturatie kon niet worden bereikt wegens de te korte tijdsduur van deze masterproef. Een member-check werd uitgevoerd, waarbij de participant de gegeven antwoorden van tijdens het interview bevestigde (13).

3. Resultaten

3.1. Participantkarakteristieken

Voor dit onderzoek kwamen tien participanten in aanmerking op basis van het ingevulde contactformulier. Vanwege het beperkte tijds kader waarin deze masterproef moest worden uitgevoerd, werden uiteindelijk drie participanten geselecteerd voor de semigestructureerde interviews.

Tabel 1. Participantkarakteristieken

Kenmerken	Participant 1	Participant 2	Participant 3
Leeftijd	43 jaar	39 jaar	42 jaar
Geslacht	Man	Vrouw	Vrouw
Opleidingsniveau	Master in de verpleegkunde	Master in de verpleegkunde	Master in de verpleegkunde
Arbeidsfunctie	Verpleegkundig specialist (VS)	Verpleegkundig specialist (VS), Leidinggevende	Verpleegkundig specialist (VS)
Zorgdomein	Stoma- en incontinentiezorg	Oncologie	Wondzorg
Anciënniteit	10 jaar	5 jaar	7 jaar
Type ziekenhuis	Regionaal ziekenhuis met universitair karakter	Regionaal ziekenhuis met universitair karakter	Regionaal ziekenhuis

3.2. Thema's en subthema's

De subthema's werden geclusterd in zes overkoepelende thema's: professionele ontwikkeling, professionele positionering en relaties, harmonische praktijkvoering, professionele empowerment en competenties, uitdagingen, en facilitatoren.

3.2.1. Professionele ontwikkeling

Onder het hoofdthema "persoonlijke ontwikkeling" wordt de continue groei en verbetering van vaardigheden en kennis die nodig zijn voor VS om hun rol effectief uit te voeren verstaan. Dit omvat zowel de ontwikkeling van leiderschapskwaliteiten als de voortdurende verwerving van nieuwe kennis en innovatie.

3.2.1.1. Ontwikkeling van leiderschap

De bevindingen van de interviews benadrukten het belang van leiderschapsontwikkeling voor VS. Leiderschap wordt gezien als een proces van vallen en opstaan en iets wat moet groeien. Voortdurende educatie is cruciaal, zowel op klinisch als leiderschapsgebied, omdat het essentieel is om in elk aspect van de rol als VS te blijven leren, niet alleen in klinische vaardigheden, maar ook door leiderschapsopleidingen.

Er is een duidelijke behoefte aan ervaring voordat men leiderschapstaken opneemt. Het is belangrijk dat men reeds enige ervaring heeft voordat deze positie wordt aangenomen, anders kunnen waardevolle kansen op ervaring misgelopen worden wanneer men zich direct op de rol van VS richt.

"Om de rol van VS goed vorm te geven, is het belangrijk dat men reeds enige ervaring heeft voordat men deze positie aanneemt." – Participant 1

Leiderschapswerkshops, waarin men inzicht krijgt in eigen leiderschapskwaliteiten en reflecteert op mogelijke verbeteringen, worden als zeer waardevol gezien. Deze workshops helpen om in de functie als VS inzichten toe te passen en te verbeteren. Toch is er kritiek op sommige leiderschapsopleidingen die als te hiërarchisch worden beschouwd.

3.2.1.2. Kennis en innovatie

VS benadrukten de noodzaak van voortdurende innovatie in hun leiderschapsrol. Innovatie en samenwerking zijn cruciaal in het effectief uitoefenen van leiderschap. Het is belangrijk dat men als VS innovatief is en daar een leiderschapsrol in opneemt.

"Wat ik ook belangrijk vind als VS is dat je innovatief bent en daar ook een leiderschapsrol in opneemt." – Participant 2

Praktijkvoorbeelden en gerichte opleidingen die dieper ingaan op relevante zaken en voorbeelden geven, werden als zeer verrijkend gezien en dragen bij aan de voortdurende ontwikkeling van de rol van VS.

"Ik denk dat praktijkvoorbeelden en opleidingen die dieper ingaan op deze zaken en voorbeelden geven, alleen maar verrijkend kunnen zijn en kunnen bijdragen aan de blijvende ontwikkeling van de rol." – Participant 1

Deze bevindingen illustreren de cruciale rol van voortdurende educatie en innovatie in het effectief uitoefenen van leiderschap binnen de functie van VS.

3.2.2. Professionele positionering en relaties

"Professionele Positionering en Relaties," omvat cruciale elementen die de rol van de VS versterken en uitbreiden. Dit thema bestaat uit de subthema's: "erkenning", "roldefiniëring en positie", en "netwerken en externe betrokkenheid". Het legt de nadruk op hoe erkenning, duidelijke afbakening van rollen en posities, en het opbouwen van professionele netwerken bijdragen aan de zichtbaarheid en invloed van VS binnen de zorgsector.

3.2.2.1. Erkenning

Erkenning en waardering door collega's, vooral artsen, zijn van cruciaal belang voor de effectieve uitoefening van de leiderschapsrol door de VS. Externe erkenning en vertrouwen zijn essentieel voor het zelfvertrouwen en de prestaties van de VS in hun rol.

Het belang van differentiatie en erkenning binnen de verpleegkundige professie werd ook benadrukt. Differentiatie stelt de VS in staat zich te onderscheiden binnen de zorgcontext, wat cruciaal is voor hun professionele erkenning en groei.

"Dan er toch in slagen om u als verpleegkundige te differentiëren, want dat is het uiteindelijk, u te differentiëren als VS." – Participant 3

Vertrouwen dat voortkomt uit expertise en herkenning binnen specifieke zorggebieden speelt eveneens een belangrijke rol. Specialistische kennis en de associatie daarvan met een specifieke VS kunnen het vertrouwen van andere zorgprofessionals versterken

Daarnaast is succesvolle projectuitvoering essentieel voor het versterken van leiderschapsvaardigheden en vertrouwen. Het succesvol afronden van projecten bouwt niet alleen het vertrouwen in de eigen capaciteiten op, maar ook de erkenning binnen het team.

"Als je een project goed ten einde kunt brengen, dat maakt dat je sterker in je schoenen staat als leidinggevende of als klinisch leidinggevende." – Participant 2

Dit illustreert hoe praktische successen bijdragen aan het opbouwen van vertrouwen en erkenning binnen het team.

3.2.2.2. Roldefiniëring en positie

Er heerst vaak onduidelijkheid over de rol van een VS binnen zorgteams, inclusief aspecten zoals klinisch leiderschap en functie-inhoud. Recente wettelijke veranderingen dragen bij aan deze onduidelijkheden. Het is cruciaal dat de rol van de VS erkend wordt voor betere profilering en acceptatie binnen België. Daarnaast is het essentieel om de plaats van de VS binnen organisaties duidelijk te definiëren en te laten erkennen.

"Ik vind het wel nodig en belangrijk dat op korte termijn die rol erkend wordt." – Participant 1

Zelfs binnen deze groep van VS was er nog onduidelijkheid omtrent de precieze definitie en inhoud van het begrip klinisch leiderschap. Uit de interviews bleek dat er in de eerstelijnszorg nog weinig bekend is met de rol van VS, wat mogelijks te maken heeft met een gebrek aan heldere roldefiniëring en onduidelijkheid over de positie van de VS binnen deze context. Trots op eigen expertise is cruciaal, ondanks de uitdagingen bij het zich onderscheiden in de rol van VS

"De belangrijkste skill om de functie als VS te doen landen, is trots zijn op je expertise." – Participant 3

Duidelijke communicatie is ook van groot belang om de rol en positie van VS te kunnen vaststellen. Dit houdt in dat men met degenen die de bevoegdheid hebben moet communiceren en duidelijk moet navragen wat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn.

"Communicatie met degenen die de bevoegdheid hebben en duidelijk navragen wat je mag en moet doen is essentieel." – Participant 2

3.2.2.3. Netwerken en externe betrokkenheid

Het belang van netwerken en deelname aan externe rollen voor VS binnen ziekenhuisomgevingen werd algemeen erkend als cruciaal voor het versterken van hun positie en zichtbaarheid.

De waarde van deelname aan verschillende verenigingen, zowel nationaal als internationaal, wordt benadrukt als een manier om een breed netwerk op te bouwen en toegang te krijgen tot waardevol advies en expertise. Door deze externe betrokkenheid kunnen VS niet alleen hun eigen professionele positie versterken, maar ook een belangrijke rol spelen als adviseurs en bronnen van kennis voor andere zorgprofessionals, inclusief artsen.

Ondanks deze externe betrokkenheid ervaren sommige VS een gevoel van eenzaamheid binnen hun eigen ziekenhuisomgevingen. Als enige VS op een bepaald gebied kunnen ze zich geïsoleerd

voelen, zonder directe collega's om mee samen te werken of ervaringen mee te delen. Het belang van interne netwerk mogelijkheden en ondersteuning binnen het ziekenhuis wordt dan ook benadrukt als essentieel om deze gevoelens van eenzaamheid tegen te gaan en de professionele ontwikkeling van VS te bevorderen. Het feit dat sommige VS de enige in hun vakgebied zijn, kan zowel een bron van trots als van uitdagingen zijn. Ze kunnen trots zijn op hun unieke positie binnen de organisatie, maar tegelijkertijd ook bezorgd zijn over de impact van recente wetwijzigingen en de gevolgen daarvan voor hun werkgebied en professionele ontwikkeling.

"Ja soms is het gewoon, hoe moet ik het zeggen. Ik ben de enige VS oncologie. Op dit moment is het soms eenzaam, maar ge hebt nog andere VSen in andere gebieden, maar omdat de rol bij veel disciplines zelfs niet alleen in de organisaties kan verschillen loopt dat misschien niet altijd overeen"– Participant 2

3.2.3. Harmonische praktijkvoering

Onder dit hoofdthema wordt de noodzaak benadrukt van een evenwichtige en samenhangende aanpak binnen de rol van VS. Dit thema richt zich op hoe VS effectief kunnen functioneren door middel van sterke samenwerking en communicatie, en het vinden van een balans tussen praktijkgerichte taken en leiderschapsverantwoordelijkheden. Deze aspecten zijn essentieel voor het creëren van een ondersteunende en productieve werkomgeving die bijdraagt aan optimale patiëntenzorg.

3.2.3.1. Samenwerking en communicatie

De leiderschapsrol van een VS in samenwerking met artsen en andere zorgprofessionals vereist een delicate balans tussen complementaire samenwerking, motivatie, en effectieve communicatie. Participanten benadrukken het belang van het vermijden van hiërarchie en het streven naar wederzijds begrip en samenwerking.

"De kern van mijn taak als VS is de complementaire samenwerking met artsen. Dus niet artsen vervangen, maar de complementaire samenwerking en ik merk dat dat al heel goed gaat. De uitdaging blijft dat dit door iedereen zo ervaren wordt." – Participant 1

Het vermogen om effectief te communiceren wordt gezien als een cruciale vaardigheid voor leiderschap en samenwerking. Dit omvat niet alleen het overbrengen van informatie, maar ook het opbouwen van relaties, het creëren van verbinding en het motiveren van anderen. Soft skills, zoals verbindende communicatie, worden als essentieel beschouwd voor het opbouwen van vertrouwen en het bevorderen van samenwerking.

Naast communicatieve vaardigheden benadrukken participanten ook het belang van vertrouwen, zowel in elkaar als in het proces van samenwerking. Het vermogen om te coachen en te begeleiden wordt beschouwd als een belangrijk aspect van de leiderschapsrol van VS. Door middel van advies op basis van wetenschappelijke evidentie proberen zij anderen mee te krijgen en te inspireren, waarbij de nadruk ligt op het ontwikkelen van inzicht, geloofwaardigheid en technische vaardigheden bij teamleden.

"Vertrouwen in elkaar en goede communicatie zijn de belangrijkste zaken als het aankomt op samenwerken als klinisch leider binnen je rol als VS." – Participant 2

Al met al benadrukken deze inzichten het belang van een collaboratieve en coachende benadering van leiderschap voor de VS, waarbij effectieve communicatie, vertrouwen en motivatie centraal staan in het streven naar gezamenlijke doelen en optimale patiëntenzorg.

3.2.3.2. Balans tussen praktijk en leiderschap

Het vinden van een balans tussen praktische taken en leiderschapstaken is een cruciaal aspect van het werk van een VS, zo bleek uit de inzichten van de deelnemers. Participanten benadrukken dat deze taken niet als afzonderlijke entiteiten moeten worden beschouwd, maar eerder als complementair aan elkaar.

"Het praktische is natuurlijk heel belangrijk, want mijn dagtaak bestaat erin om de mensen verder te helpen. Ik denk dat ik het zo best kan verwoorden dat de praktische praktijk een beetje parallel dient te lopen." – Participant 1

Een gemeenschappelijk doel wordt genoemd als drijvende kracht achter zowel praktische als leiderschapstaken. Alle zorgprofessionals streven naar hetzelfde doel: het verbeteren van de patiëntenzorg en het bevorderen van patiënttevredenheid. Participanten delen hun persoonlijke bronnen van voldoening en succes in dit evenwichtige proces. Het bereiken van positieve resultaten in termen van patiëntenzorg en -comfort wordt beschouwd als een belangrijke indicator van succes. Voor sommigen is de grootste voldoening echter afkomstig van directe feedback en patiënttevredenheid.

Als VS streven ze ernaar om een balans te vinden tussen hun expertise op het gebied van zorgverlening en hun leiderschapsverantwoordelijkheden. Dit kan betekenen dat ze zich af en toe moeten terugtrekken uit de dagelijkse klinische praktijk om zich te kunnen concentreren op strategische leiderschapstaken die bijdragen aan de verbetering van de patiëntenzorg op de lange termijn.

"Ik denk dat ik leiderschapstaken heb binnen mijn klinische praktijk. Als je meer gaat differentiëren in die verschillende niveaus binnen de verpleegkunde, dan zou je als VS, als echt expertisefunctie, misschien iets minder in die dagelijkse klinische praktijk moeten stappen" – Participant 3

3.2.4. Professionele empowerment en competenties

Binnen het thema van "Professionele empowerment en competenties" ligt de nadruk op het ondersteunen van de VS op zowel professioneel als persoonlijk vlak. Dit omvat de subthema's "ondersteuning en autonomie" en "persoonlijke eigenschappen en vaardigheden", waarbij de focus ligt op het ondersteunen van de VS in het versterken van hun vermogen om zelfstandig te functioneren binnen hun rol, terwijl ze het belang benadrukken van bepaalde persoonlijke eigenschappen.

3.2.4.1. Ondersteuning en autonomie

VS erkennen dat succesvol leiderschap afhankelijk is van verschillende factoren, waaronder beleidsondersteuning, autonomie, overleg en vrijheid. Ze benadrukken het belang van initiatieven zoals ziekenhuisprojecten om samen te komen met andere VS, informatie uit te wisselen en synergie te creëren. Het overleg met collega's wordt gezien als essentieel voor het nemen van beslissingen en het aanpakken van uitdagingen. Regelmatige feedbacksessies met artsen en zorgmanagers worden ook als cruciaal beschouwd om de voortgang van het VS-traject te waarborgen.

Bovendien wordt vrijheid als een belangrijk aspect van leiderschap beschouwd, met nadruk op het vermogen om initiatieven te nemen en gesteund te worden door collega's en management. Het volledige mandaat om de functie uit te werken wordt gezien als een teken van vertrouwen en biedt de vrijheid om de rol naar eigen inzicht te vervullen. Over het algemeen benadrukken deze VS de waarde van ondersteuning, autonomie, overleg en vrijheid als cruciale elementen voor effectief leiderschap binnen hun vakgebied.

"Ik denk dat het grote troef voor mezelf is dat ik het volledig mandaat heb gekregen van de directie om de functie uit te werken. Ik heb eigenlijk het mandaat gekregen om een lege doos te vullen. Volledig zoals ik het zag. Dat mandaat heb ik tot op heden nog, dus ik denk dat dat naar leiderschap hier, ja daar is natuurlijk heel veel vrijheid en dat is zeer helpend." – Participant 3

3.2.4.2. Persoonlijke eigenschappen en vaardigheden

De deelnemers benadrukken bepaalde persoonlijke eigenschappen als cruciale vaardigheden voor leiderschap. Ze noemen onder andere authenticiteit, een groeigerichte mindset, doorzettingsvermogen, interesse in het vakgebied, en het bezit van soft skills zoals communicatie en luisteren. Trots zijn op expertise wordt genoemd als een belangrijke eigenschap voor effectief leiderschap, terwijl zelfinitiatief als cruciaal wordt beschouwd. Deelnemers erkennen dat leiderschap niet alleen wordt aangeboden maar ook zelf moet worden gezocht en ontwikkeld.

"Ik denk wat dat betreft moet je zelf ook een beetje anticiperen en initiatief nemen en ook niet verwachten dat het je gewoon wordt aangeboden. Het hangt ook van een stuk van jezelf af." – Participant 1

3.2.5. Uitdagingen

VS ervaren diverse uitdagingen binnen hun rol, waaronder weerstand die voortkomt uit een gebrek aan kennis of visie bij het beleid en de fragmentatie van de zorg. Het begrijpen van de oorsprong van deze weerstand en het verstrekken van relevante informatie worden als cruciaal gezien om deze uitdagingen aan te pakken. Daarnaast worden veranderende praktijkomstandigheden en een gebrek aan samenwerking in de eerstelijnszorg als belangrijke hindernissen ervaren.

"Dikwijls als er nieuwe dingen bijkomen of als er dingen veranderen die al jaren hetzelfde lopen is er weerstand. Dus ik denk dat het dan ook belangrijk is dat ze u wel kennen en respecteren en dat ze wel weten dat je klinisch wel op de hoogte bent als VS. Dat dat ook wel meespeelt voor van die mensen mee te krijgen. Maar weerstand gaat toch één van de moeilijkste dingen zijn." – Participant 2

Het gebrek aan kennis bij het hoger management wordt genoemd als een bron van uitdaging, samen met de weerstand tegen verandering van andere zorgprofessionals, en de noodzaak van erkenning van de rol van VS. Daarnaast werd er aangegeven dat een discrepantie bestaat tussen de verwachtingen en de realiteit van de leiderschapsrol die je als VS moet opnemen en daadwerkelijk opneemt.

3.2.6. Facilitatoren

Hoewel uit de interviews voornamelijk de uitdagingen naar voren kwamen, zijn er ook belangrijke punten naar voren gebracht over facilitatoren binnen de rol van VS om uiteindelijk de leiderschapsrol effectief te kunnen uitvoeren.

Een aspect dat werd benadrukt, was het belang van patiëntentevredenheid als een van de grootste successen. Dit weerspiegelt de kern van de gezondheidszorg en onderstreept het belang van erkenning en vertrouwen in het uitvoeren van de rol van VS.

Daarnaast werd de rol van samenwerking binnen een team voor de ontwikkeling van de kwaliteiten van een VS benadrukt. Een goede samenwerking binnen het team kan van onschatbare waarde zijn voor het verbeteren van professionele vaardigheden en het bereiken van succes in de rol als VS.

"De grootste successen vind ik altijd de patiëntentevredenheid. Dat is de core business zeg maar. Ook erkenning en vertrouwen krijgen is belangrijk om de rol van VS naar behoren te kunnen uitvoeren." – Participant 1

4. Discussie

Uit dit onderzoek komt naar voren dat VS het vervullen van hun leiderschapsrol in het Vlaamse zorglandschap ervaren als een ontwikkelingsproces. Voortdurende educatie en innovatie zijn cruciaal voor het effectief uitoefenen van leiderschap. Erkenning en waardering door collega's, vooral artsen, zijn van cruciaal belang voor de effectieve uitoefening van de leiderschapsrol. Differentiatie en erkenning van de VS-rol binnen de verpleegkundige professie zijn belangrijk voor hun professionele erkenning en groei. Het is cruciaal dat de rol van de VS erkend wordt voor betere profilering en acceptatie binnen Vlaanderen.

Geavanceerde verpleegkundigen tonen leiderschapscapaciteiten in patiëntgerichte acties door het managen van patiëntgerichte zorg, het coachen en opleiden van patiënten, het opkomen voor patiënten en het initiëren van zinvolle communicatie. In organisatie-/systeemgerichte acties tonen zij leiderschap door het verbeteren van de kwaliteit van de geleverde zorg, het verbeteren van de professionele verpleegkundige praktijk en het faciliteren van samenwerking binnen de organisatie en het gezondheidszorgsysteem (15). Geavanceerde verpleegkundigen laten positieve resultaten zien in termen van vermindering van sterfte, opnames, verbeteringen in zelfzorg van patiënten en tevredenheid van patiënten en mantelzorgers. Verder tonen interventies van geavanceerde

verpleegkundigen effectiviteit in het verlagen van het aantal ziekenhuisopnames en het verbeteren van de kwaliteit van leven van patiënten (8). De VS fungeert als rolmodel in klinisch redeneren, kritisch redeneren en levenslang leren (16).

Authentiek leiderschap speelt een cruciale rol bij het opbouwen van vertrouwensrelaties met verpleegkundigen in zorginstellingen. Leiders moeten zich bewust zijn van hun leiderschapsstijlen en authentiek zijn om het vertrouwen tussen verpleegkundigen te vergroten, wat leidt tot meer betrokkenheid en werktevredenheid, wat uiteindelijk van invloed is op de resultaten voor patiënten (17). Hoewel de term "authentiek leiderschap" niet expliciet wordt genoemd in dit onderzoek, worden vergelijkbare waarden zoals authenticiteit en vertrouwen wel naar voren gebracht in de interviews. Het zou daarom zinvol kunnen zijn om de relatie met authentiek leiderschap verder te onderzoeken.

Het belang van een heldere roldefinitie en duidelijke positie voor de VS staat buiten kijf, zoals blijkt uit dit onderzoek. Niettemin blijft er momenteel veel onzekerheid bestaan over hun rol en positie. Ook de scoping review door Duignan et al. benadrukt de cruciale rol van helderheid in rollen, flexibiliteit in rollen, en systemische interventies om de ontwikkeling van klinisch leiderschap onder gevorderde zorgprofessionals te versterken in de gezondheidszorg. Het benadrukt ook dat, hoewel klinisch leiderschap op beleidsniveau wordt aanbevolen, het mogelijk niet voldoende wordt erkend als een essentieel aspect van de operationele rol. Daarom is het van essentieel belang dat gevorderde beoefenaars ondersteuning ontvangen van (verpleegkundig) management om deel te nemen aan activiteiten die klinisch leiderschap bevorderen (18). De toenemende werklast onderstreept de noodzaak voor management om meer aandacht te besteden aan het definiëren van rolprioriteiten en het communiceren daarvan naar alle belanghebbenden (19). Sommige gevorderde verpleegkundigen geven aan gefrustreerd en ontmoedigd te zijn door het gebrek aan ondersteuning vanuit het management en de ontoereikende infrastructuur bij de implementatie van hun functie (20). De rol van beleid en management wordt in de interviews benadrukt als cruciaal voor de erkenning, ondersteuning en effectieve implementatie van de eigenlijke rol van VS, maar ook de leiderschapsrol. Op dit moment lijkt het erop dat sommige VS deze ondersteuning en visie van het beleid missen, wat op zijn beurt leidt tot andere negatieve consequenties.

Uit dit onderzoek komt naar voren dat een effectieve samenwerking met heldere communicatie van cruciaal belang is. Daarnaast werd het belang benadrukt van erkenning en samenwerking met andere zorgprofessionals en artsen binnen een team voor de continue ontwikkeling van de persoonlijke vaardigheden van een VS. Een sterke teamdynamiek kan van onschatbare waarde zijn bij het verbeteren van professionele capaciteiten en het bereiken van succes in de leiderschapsrol van de VS. Davies et al. benadrukken in hun onderzoek de noodzaak van een versterkte focus op de voortdurende professionele ontwikkeling van geavanceerde verpleegkundige rollen, met name wat betreft de relaties tussen verpleegkundigen onderling en tussen verpleegkundigen en artsen (21). Het bevorderen van optimale samenwerking binnen zorgteams vereist namelijk respect, vertrouwen en een diepgaand begrip van elkaars rollen. Het is van vitaal belang dat de rol van VS wordt erkend en dat zij eerlijk worden beloond (22). Een gebrek aan duidelijkheid over rollen kan een negatieve invloed hebben op de communicatie binnen het team en op het professionele vertrouwen (22).

Het succesvol implementeren van een geavanceerde rol hangt af van de mate van acceptatie van die rol en de ondersteuning van zowel het beleid, leidinggevers als andere zorgverleners. Het centrale punt voor de duurzaamheid van geavanceerde rollen wordt gevormd door duidelijkheid over de rolfocus, organisatorische ondersteuning en toewijzing (23).

De vaagheid over de rol blijkt een grote hindernis te zijn voor gevorderde verpleegkundigen. Dit ontstaat wanneer de specifieke taken en verantwoordelijkheden niet duidelijk zijn (24). Duidelijke en consistente communicatie van informatie aan de rolhouder vergroot het gevoel van zekerheid over hun positie. Wanneer rolhouders niet begrijpen wat er van hen verwacht wordt, welke bevoegdheden ze hebben of hoe ze worden beoordeeld, kan dit onzekerheid veroorzaken (22, 25). Deze onzekerheid over de professionele identiteit kan leiden tot verhoogde stress en ineffectief gedrag. Het gebrek aan rolhelderheid kan ook negatieve attitudes van andere zorgverleners ten opzichte van de rol van gevorderde verpleegkundigen versterken (25). Om rolonzekerheid en de

bijbehorende negatieve reacties te verminderen, wordt aanbevolen om bij de introductie van nieuwe rollen heldere definities en doelstellingen te communiceren naar relevante belanghebbenden (25, 26). Een visieverklaring van het management, waarin duidelijk de toegevoegde waarde van de rol wordt benadrukt en een specifieke maar flexibele rolbeschrijving wordt gegeven die past bij verschillende zorgcontexten, kan hierbij helpen (22).

Het overleg met collega's wordt beschouwd als essentieel voor het nemen van beslissingen en het aanpakken van uitdagingen. Regelmatige feedbacksessies met artsen en zorgmanagers worden ook als cruciaal beschouwd om de voortgang van het traject van VS te waarborgen. Uit het onderzoek van Jones blijkt ook dat feedback en ondersteuning van andere geavanceerde rollen, zowel binnen als buiten de organisatie, als behulpzaam worden beschouwd (25). Begrip van het zorgteam over wat de VS-rol inhoudt, is een bevorderende factor voor de verduidelijking van de rol (22).

Als antwoord op de onderzoeksvraag kan er gesteld worden dat geavanceerde verpleegkundigen het vervullen van hun leiderschapsrol ervaren als een voortdurend ontwikkelingsproces, waarbij educatie, erkenning door collega's en duidelijke differentiatie en positie van de VS-rol binnen de verpleegkundige professie cruciaal zijn voor effectieve uitoefening en professionele groei van de VS- en leiderschapsrol.

4.1. Limitaties en sterktes

Ondanks enkele belangrijke limitaties vertoont dit onderzoek ook diverse sterke punten. Allereerst is het een van de eerste onderzoeken in Vlaanderen die diepgaand inzicht biedt in de ervaringen van de leiderschapsrol van de VS, wat een waardevolle bijdrage kan leveren aan de kennisbasis op dit gebied. Het beperkte tijds kader dwong de onderzoekster om efficiënt te werk te gaan en zich te concentreren op relevante aspecten van het onderwerp. Hoewel er geen datasaturatie is bereikt, werd er toch rijke data verzameld van de participanten, die veel ervaring hebben binnen hun functie. Dit kan waardevolle inzichten bieden in de praktijk van ervaren professionals en wijzen op de complexiteit en diversiteit van de ervaringen en perspectieven van de deelnemers. Ondanks het ontbreken van een volledige member check, heeft de onderzoekster de resultaten gepresenteerd aan een van de deelnemers om verduidelijking te vragen waar nodig, gezien de onmogelijkheid van het vastleggen van afspraken met alle participanten. Dit heeft mogelijk bijgedragen aan de betrouwbaarheid van de verzamelde gegevens. Bovendien biedt de beperking tot een specifieke setting dieper inzicht in de dynamiek en uitdagingen binnen die setting, waardoor het onderzoek waardevolle inzichten kan opleveren. Tot slot kan het gebrek aan datatriangulatie worden gecompenseerd door de diepte en rijkdom van de verzamelde data, die gedetailleerde en contextspecifieke inzichten bieden die kunnen bijdragen aan een beter begrip van de onderzochte fenomenen.

4.2. Aanbevelingen voor de praktijk en verder onderzoek

Op basis van de interviews is het aan te raden dat de VS bewust stilstaat bij zowel uitdagingen als facilitatoren, terwijl deze actief zoekt naar ondersteuning binnen de organisatie. Dit kan hen helpen om de rol als VS en bijgevolg ook als leider optimaal te vervullen.

Een volgende stap is om verder kwalitatief onderzoek te doen naar de ervaringen van VS in hun leiderschapsrol om deze ervaringen beter en verder in kaart te brengen. Bijkomend is de tweede stap om in de toekomst gerichte interventies of een leiderschapsprogramma te ontwikkelen die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van leiderschapsvaardigheden en -competenties binnen deze geavanceerde verpleegkundige rollen. Ook zou zo het verband tussen klinisch leiderschap in de geavanceerde praktijk en de uitkomsten voor patiënten, de kwaliteit van zorg en organisatorische uitkomsten kunnen worden aangetoond (18).

5. Conclusie

De resultaten van deze studie illustreren de complexiteit en uitdagingen van leiderschap voor VS in het Vlaamse zorglandschap. Factoren als erkenning, roldefiniëring, samenwerking, balans tussen praktijk en leiderschap, ondersteuning en persoonlijke eigenschappen spelen een cruciale rol in het effectief uitoefenen van leiderschap binnen deze functie. Voortdurende ontwikkeling, duidelijke

positionering en een effectieve samenwerking lijken essentieel voor VS om hun leiderschapsrol te vervullen en bij te dragen aan optimale patiëntenzorg.

Referenties

1. Pai DR. Complexities of Simultaneously Improving Quality and Lowering Costs in Hospitals Comment on "Hospitals Bending the Cost Curve With Increased Quality: A Scoping Review Into Integrated Hospital Strategies". *Int J Health Policy Manag.* 2023;12:7442.
2. Tracy MF OGE, Phillips SJ. *Advanced Practice Nursing An Integrative Approach* 2022 August 5, 2022.
3. BVVS. Competentiekader verpleegkundig specialist in de gezondheids- en welzijnszorg 2016 [Available from: <https://www.bvvs.be/nieuws/wat-is-een-vs/>].
4. Functieprofiel van de verpleegkundig consulent 2018. Available from: <https://overlegorganen.gezondheid.belgie.be/nl/documenten/functie-en-competentieprofiel-van-de-verpleegkundig-consulent>.
5. Goldsberry JW. Advanced practice nurses leading the way: Interprofessional collaboration. *Nurse Educ Today.* 2018;65:1-3.
6. Jonas S MLKB. The importance of Clinical Leadership 2011.
7. Bryant-Lukosius D, Carter N, Reid K, Donald F, Martin-Misener R, Kilpatrick K, et al. The clinical effectiveness and cost-effectiveness of clinical nurse specialist-led hospital to home transitional care: a systematic review. *J Eval Clin Pract.* 2015;21(5):763-81.
8. Morilla-Herrera JC, Garcia-Mayor S, Martín-Santos FJ, Kaknani Uttumchandani S, Leon Campos Á, Caro Bautista J, et al. A systematic review of the effectiveness and roles of advanced practice nursing in older people. *Int J Nurs Stud.* 2016;53:290-307.
9. Heinen M, van Oostveen C, Peters J, Vermeulen H, Huis A. An integrative review of leadership competencies and attributes in advanced nursing practice. *J Adv Nurs.* 2019;75(11):2378-92.
10. Neubauer BE, Witkop CT, Varpio L. How phenomenology can help us learn from the experiences of others. *Perspect Med Educ.* 2019;8(2):90-7.
11. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. *Int J Qual Health Care.* 2007;19(6):349-57.
12. Palinkas LA, Horwitz SM, Green CA, Wisdom JP, Duan N, Hoagwood K. Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research. *Adm Policy Ment Health.* 2015;42(5):533-44.
13. Vella J. In Pursuit of credibility: Evaluating the divergence between member-checking and hermeneutic phenomenology. *Res Social Adm Pharm.* 2024.
14. Tumin D, Tobias JD. The peer review process. *Saudi J Anaesth.* 2019;13(Suppl 1):S52-s8.
15. Lamb A, Martin-Misener R, Bryant-Lukosius D, Latimer M. Describing the leadership capabilities of advanced practice nurses using a qualitative descriptive study. *Nurs Open.* 2018;5(3):400-13.
16. Van Hecke A, Decoene, E., Embo, M., Courtens, A., Beeckman, D., Dobbels, F., Goossens, GA., Bergs, J., Jacobs, N., Van Bogaert, P., Verhaeghe, S., Van Achterberg, T., Van Vlaeyen, E., & Goossens, E. Verpleegkundig Specialist inde Belgische gezondheids- en welzijnszorg: Competentiekader. 2021.
17. Alilyyani B. The Effect of Authentic Leadership on Nurses' Trust in Managers and Job Performance: A Cross-Sectional Study. *Nurs Rep.* 2022;12(4):993-1003.
18. Duignan M, Drennan J, McCarthy VJC. Impact of clinical leadership in advanced practice roles on outcomes in health care: A scoping review. *J Nurs Manag.* 2021;29(4):613-22.
19. Bryant-Lukosius D, Dicenso A, Browne G, Pinelli J. Advanced practice nursing roles: development, implementation and evaluation. *J Adv Nurs.* 2004;48(5):519-29.
20. Farrell C, Molassiotis A, Beaver K, Heaven C. Exploring the scope of oncology specialist nurses' practice in the UK. *Eur J Oncol Nurs.* 2011;15(2):160-6.
21. Davies J, Bickell F, Tibby SM. Attitudes of paediatric intensive care nurses to development of a nurse practitioner role for critical care transport. *J Adv Nurs.* 2011;67(2):317-26.
22. Donald F, Bryant-Lukosius D, Martin-Misener R, Kaasalainen S, Kilpatrick K, Carter N, et al. Clinical nurse specialists and nurse practitioners: title confusion and lack of role clarity. *Nurs Leadersh (Tor Ont).* 2010;23 Spec No 2010:189-201.

23. Dawson D, Coombs M. The current role of the consultant nurse in critical care: consolidation or consternation? *Intensive Crit Care Nurs.* 2008;24(3):187-96.
24. Gardner G, Gardner A, Middleton S, Della P, Kain V, Doubrovsky A. The work of nurse practitioners. *J Adv Nurs.* 2010;66(10):2160-9.
25. Jones ML. Role development and effective practice in specialist and advanced practice roles in acute hospital settings: systematic review and meta-synthesis. *J Adv Nurs.* 2005;49(2):191-209.
26. Lowe G, Plummer V, O'Brien AP, Boyd L. Time to clarify--the value of advanced practice nursing roles in health care. *J Adv Nurs.* 2012;68(3):677-85.

Bijlagen

Bijlage 1: Interviewguide

Question route

1. **Inleiding:** Voorstelling onderzoeker-interviewster, onderwerp & doel, overlopen geïnformeerde toestemming.
2. **Middenstuk:**
Openingsvraag:
 - Kan u zich als professional even voorstellen? (Functie, diploma, anciënniteit, leeftijd)
 - Hoe ervaart u uw leiderschapsrol als geavanceerde verpleegkundige? (Kan u concrete voorbeelden geven over uw ervaringen van uw leiderschapsrol?)

Mogelijke thema's en vragen:

2.1. Opleiding en Ontwikkeling:

- U studeert af als master verpleegkundige, vindt u dat het dan belangrijk is om nog bijkomende opleidingen te volgen omtrent leiderschap?
Eventuele bijvragen:
(Hoe heeft u de masteropleiding met betrekking tot leiderschap ervaren? Wat heeft u gemist?)
(Hoe heeft dat bijgedragen aan uw leiderschapsontwikkeling)
- Welke specifieke competenties/vaardigheden vindt u belangrijk voor het vervullen van uw leiderschapsrol?
- Ervaart u dat er nood is aan ondersteuning om u verder te kunnen ontwikkelen als leider? Leg eens uit.
- Hoe ervaart u de balans tussen klinische praktijk en leiderschapstaken?

2.2. Uitdagingen en successen:

- Zijn er specifieke uitdagingen die u als geavanceerde verpleegkundige heeft ervaren in uw leiderschapsfunctie?
- Zijn er specifieke successen die u als geavanceerde verpleegkundige heeft ervaren in uw leiderschapsfunctie?

2.3. Samenwerking en Communicatie:

- Wat ervaart u in uw leiderschapsrol wat belangrijk is voor de samenwerking met andere zorgprofessionals.

2.4. Organisatorische/maatschappelijke Factoren:

- Hoe ervaart u de ondersteuning van uw organisatie omtrent uw leiderschapsrol als geavanceerde verpleegkundige.
- Zijn er volgens u barrières of bevorderende factoren die van invloed zijn op uw leiderschapservaring?
-

3. Afronding:

Wenst u zelf nog iets te vertellen wat ik nog niet gevraagd heb?

Bijlage 2: Informatiebrief en geïnformeerde toestemming

Exemplaar voor de deelnemer

Titel van de studie: Het opnemen van leiderschapsrollen in geavanceerde, verpleegkundige functies.

Opdrachtgever: UHasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Onderzoeksinstelling: UHasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Ethisch comité: Comité voor medische ethiek van de UHasselt. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Onderzoekers:

Prof. dr. ELLEN VLAEYEN, Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, Onderzoeksgroep Zorg & Ethiek. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt. Ellen.vlaeyen@uhasselt.be

Dr. DORIEN LANSSENS, Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, Onderzoeksgroep Zorg & Ethiek. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt.

Dorien.lanssens@uhasselt.be

VINCENT PUT, Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, Onderzoeksgroep Zorg & Ethiek. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt.

Vincent.put@uhasselt.be

Studenten-onderzoekers in het kader van Master in de Verpleeg- en Vroedkunde

I Noodzakelijke informatie voor uw beslissing om deel te nemen

Inleiding

U wordt uitgenodigd om deel te nemen aan een onderzoek naar de ervaringen omtrent leiderschap bij geavanceerde verpleegkundigen.

Om u te helpen beslissen of u al dan niet aan deze studie wenst deel te nemen, willen we u vragen even de tijd te nemen om onderstaande informatie voor deelnemers door te nemen, zodat u een welbewuste beslissing kunt nemen. Dit wordt een "geïnformeerde toestemming" genoemd.

Wij vragen u de volgende pagina's met informatie aandachtig te lezen. Hebt u vragen, dan kan u terecht bij de onderzoekers. De contactgegevens vindt u in de hoofding van dit document.

Dit document bestaat uit essentiële informatie die u nodig heeft voor het nemen van uw beslissing, uw schriftelijke toestemming en eventuele bijlagen waarin u meer details terugvindt over bepaalde onderdelen van de basisinformatie.

Als u aan deze studie deelneemt, moet u weten dat:

- Deze studie opgesteld is na evaluatie door de Ethische toetsingscommissie van de UHasselt.
- Uw deelname is vrijwillig. Er kan op geen enkele manier sprake zijn van dwang. Voor deelname is uw ondertekende toestemming nodig. Ook nadat u hebt getekend, kan u de onderzoeker laten weten dat u uw deelname wilt stopzetten zonder hiervoor een reden op te geven.
- De gegevens die in het kader van uw deelname worden verzameld, zijn vertrouwelijk. Bij de publicatie van de resultaten is uw anonimiteit verzekerd.
- Indien u extra informatie wenst, kan u altijd contact opnemen met de onderzoekers.

Doelstellingen en verloop van de studie

Wereldwijd groeit het aandeel van patiënten met meerdere aandoeningen. Dit in combinatie met de gezondheids hervormingen, fragmentatie van de zorg en tekorten aan zorgverleners dragen bij aan de complexiteit van zorg. Geavanceerde verpleegkundigen zoals verpleegkundig specialisten (VS) en verpleegkundig consulenten (VC) zijn door hun opleiding uniek gekwalificeerd om deze uitdagingen aan te gaan.

Verpleegkundig leiderschap is nodig om deze verandering tot stand te kunnen brengen. De huidige literatuur bespreekt het belang en wat de uitkomsten zijn van leiderschap op de patiënten- en personeelspopulatie. Echter hoe het leiderschap zich in de praktijk vertaalt, is nog onduidelijk.

Met dit onderzoek trachten we een beeld te krijgen van hoe Vlaamse geavanceerde verpleegkundigen hun leiderschapsrol opnemen.

Wij nodigen u uit om aan deze studie deel te nemen omdat u een geavanceerde verpleegkundige bent en u hier mogelijk uw reflecties over wilt delen met ons.

Aan deze studie zullen ongeveer 15 verpleegkundigen deelnemen. Om aan deze studie te kunnen deelnemen, moet u:

- werkzaam zijn als Verpleegkundig Specialist of Verpleegkundig Consulent,
- minstens 6 maanden in deze rol werkzaam zijn in Vlaanderen,
- Nederlandstalig zijn.

De onderzoeker zal u vragen om deel te nemen aan een interview dat peilt naar uw ervaringen betreffende leiderschap in uw geavanceerde verpleegkundige rol. Deelname aan het interview zal ongeveer 50 minuten van uw tijd in beslag nemen en het interview zal afgenomen worden waar u zich het meest comfortabel voelt: dit kan online zijn maar ook op een door u gekozen plaats.

Intrekking van uw toestemming

U beslist zelf of u meedoet aan het onderzoek. Deelname is vrijwillig. Als u besluit niet mee te doen, hoeft u verder niets te doen. U hoeft niets te tekenen. U hoeft ook niet te zeggen waarom u niet wilt meedoen.

Als u wel meedoet, kan u zich altijd bedenken en toch stoppen, ook tijdens het onderzoek. U hoeft hiervoor geen reden te geven.

Risico's gerelateerde aan dit onderzoek

Gezien de gevoeligheid van dit onderwerp lijken de risico's voor dit onderzoek zich vooral te situeren m.b.t. uw psychologische veiligheid. Andere risico's in dit onderzoek zijn niet van toepassing. Als u meedoet, kan u zich altijd bedenken en toch stoppen, ook tijdens het onderzoek. U hoeft hiervoor geen reden te geven.

Als u aan deze studie deelneemt, vragen wij om:

- Ten volle mee te werken voor een correct verloop van de studie.
- De onderzoeker op de hoogte te brengen als men u voorstelt om aan een andere studie deel te nemen zodat u met hem/haar kan bespreken of u aan deze studie kunt deelnemen en of uw deelname aan de huidige studie moet worden stopgezet.

Contact

Als u bijkomende informatie wenst, maar ook in geval van problemen of als u zich zorgen maakt, kan u contact opnemen met de hoofdonderzoeker Prof. dr. ELLEN VLAEYEN via e-mail ellen.vlaeyen@uhasselt.be.

Als u vragen heeft met betrekking tot uw rechten als deelnemer aan de studie, kan u contact opnemen met het ethisch comité op het telefoonnummer +32 011 26 85 02 (tijdens de werkuren).

Titel van de studie: Het opnemen van leiderschapsrollen in geavanceerde, verpleegkundige functies

II Geïnformeerde toestemming

Deelnemer

Ik verklaar dat ik geïnformeerd ben over de aard, het doel, de duur, de eventuele voordelen en risico's van de studie en dat ik weet wat van mij wordt verwacht. Ik heb kennis genomen van het informatiedocument en de bijlagen ervan.

Ik heb voldoende tijd gehad om na te denken en indien gewenst met een door mij gekozen persoon te overleggen.

Ik heb alle vragen kunnen stellen die bij me opkwamen en ik heb een duidelijk antwoord gekregen op mijn vragen.

Ik begrijp dat mijn deelname aan deze studie vrijwillig is en dat ik vrij ben mijn deelname aan deze studie stop te zetten. Daarvoor hoef ik geen reden op te geven en ik weet dat er geen nadeel voor mij kan ontstaan.

Ik begrijp dat er tijdens mijn deelname aan deze studie gegevens over mij zullen worden verzameld en dat de onderzoekers de vertrouwelijkheid van deze gegevens verzekeren overeenkomstig de Europese en Belgische wetgeving ter zake.

Ik heb een exemplaar ontvangen van de informatie aan de deelnemer en de geïnformeerde toestemming.

Voornaam, naam, datum en handtekening van de deelnemer

Onderzoeker

Ik ondergetekende, _____, verklaar de benodigde informatie inzake deze studie mondeling te hebben verstrekt evenals een exemplaar van het informatiedocument aan de deelnemer te hebben verstrekt.

Ik bevestig dat geen enkele druk op de deelnemer is uitgeoefend om hem/haar te doen toestemmen met deelname aan de studie en ik ben bereid om op alle eventuele bijkomende vragen te antwoorden.

Ik bevestig dat ik werk in overeenstemming met de ethische beginselen zoals vermeld in de "Verklaring van Helsinki", de "Goede klinische praktijk" en de Belgische wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon.

Voornaam, naam, datum en handtekening van de onderzoeker

III Aanvullende informatie

1: Aanvullende informatie over de bescherming en de rechten van de deelnemer

Ethisch comité

Deze studie werd geëvalueerd door een ethisch comité, namelijk de Ethische Toetsingscommissie van de UHasselt, dat een gunstig advies heeft uitgebracht. De ethische comités hebben als taak de personen die aan studies deelnemen te beschermen.

U dient het positief advies van het ethisch comité in geen geval te beschouwen als een aansporing om deel te nemen aan deze studie.

Vrijwillige deelname

Aarzel niet om alle vragen te stellen die u nuttig vindt voordat u tekent. Neem de tijd om er met een vertrouwenspersoon over te praten, als u dit wenst.

U heeft het recht om niet deel te nemen aan deze studie of met deze studie te stoppen zonder dat u hiervoor een reden hoeft te geven, zelfs al hebt u eerder toegestemd om aan deze studie deel te nemen. Uw beslissing zal in geen geval nadelige gevolgen hebben voor u.

Als u aanvaardt om aan deze studie deel te nemen, ondertekent u het toestemmingsformulier. De onderzoeker zal dit formulier ook ondertekenen en zal zo bevestigen dat hij u de noodzakelijke informatie voor deze studie heeft gegeven. U zult het voor u bestemde exemplaar ontvangen.

Kosten in verband met uw deelname

U zal geen vergoeding krijgen voor uw deelname aan deze studie. Uw deelname zal echter voor u geen bijkomende kosten met zich meebrengen.

Vertrouwelijkheidsgarantie

Uw deelname aan de studie betekent dat de onderzoekers gegevens over u verzamelen en gebruiken voor onderzoek en in het kader van wetenschappelijke en medische publicaties.

Uw gegevens zullen worden verwerkt overeenkomstig de Europese Algemene Verordening inzake Gegevensbescherming (AVG) en de Belgische Wetgeving betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. De opdrachtgever is de verwerkingsverantwoordelijke voor uw gegevens.

U hebt het recht om aan de onderzoekers te vragen welke gegevens zij over u hebben verzameld en waarvoor ze gebruikt worden in het kader van de studie. U hebt het recht om deze gegevens in te kijken en om verbeteringen te laten aanbrengen indien ze foutief zouden zijn ¹.

De onderzoekers zijn verplicht om deze verzamelde gegevens vertrouwelijk te behandelen.

Dit betekent dat zij zich ertoe verbinden om uw naam nooit bekend te maken in het kader van een publicatie of een conferentie en dat zij uw gegevens zullen coderen (uw identiteit zal worden vervangen door een identificatiecode in de studie). De overgedragen persoonlijke gegevens omvatten geen combinatie van elementen waarmee het mogelijk is u te identificeren ².

¹

Deze rechten zijn bepaald door de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), door de Belgische Wetgeving betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en door de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

² De database met de resultaten van de studie zal dus geen elementen bevatten zoals uw initialen, uw geslacht en uw volledige geboortedatum (dd/mm/jjjj).

De onderzoeksgegevens kunnen doorgegeven worden aan Belgische of andere regelgevende instanties, aan de ethische comités, aan andere onderzoekers en/of instellingen die samenwerken met de opdrachtgever. Dit gebeurt dan steeds in gecodeerde vorm.

De opdrachtgever verbindt zich ertoe om de verzamelde gegevens enkel in het kader van deze studie te gebruiken. Uw gegevens worden bewaard op een Google Drive, enkel toegankelijk via het UHasselt-account van de onderzoeker. Dit is een institutionele cloudgebaseerde opslagoplossing.

Google Shared Drives is de door UHasselt aanbevolen opslagoplossing voor onderzoeksdata en bijbehorende documentatie. Een Google Shared Drive is eigendom van een team van bijdragers met ten minste twee bijdragers: de lokale onderzoeker en de hiërarchisch verantwoordelijke. UHasselt heeft een licentieovereenkomst waarbij de opslag van de gegevens goed beveiligd is (dus conform GDPR).

Indien u uw toestemming tot deelname aan de studie intrekt, zullen de gecodeerde gegevens die al verzameld waren vóór uw terugtrekking, bewaard worden. Hierdoor wordt de geldigheid van de studie gegarandeerd. Er zal geen enkel nieuw gegeven aan de opdrachtgever worden doorgegeven.

Tot slot, indien u een klacht heeft over de verwerking van uw gegevens, kunt u contact opnemen met de Belgische toezichthoudende instantie die toeziet op de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van persoonsgegevens:

De Belgische toezichthoudende instantie heet:

Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)

Drukpersstraat 35,

1000 Brussel

Tel. +32 2 274 48 00

e-mail: [contact\(at\)apd-gba.be](mailto:contact(at)apd-gba.be)

Website: www.gegevensbeschermingsautoriteit.be

Verzekering

Conform de Belgische wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon is de opdrachtgever, zelfs foutloos, aansprakelijk voor alle schade die de deelnemer of zijn rechthebbenden opliepen en die rechtstreeks dan wel onrechtstreeks verband vertoont met het experiment. Indien U schade zou oplopen ten gevolge van uw deelname aan deze studie zal die schade bijgevolg worden vergoed conform de Belgische wet van 7 mei 2004. Hiervoor heeft UHasselt als opdrachtgever van studies een verzekeringscontract afgesloten ([Naam van de verzekeringsinstelling Allianz Global Corporate & Specialty SE](#), polisnr. BEL001969240 XXX, contactgegevens makelaar: Uitbreidingsstraat 86 – B-2600 Berchem. Tel. +3233041600 XXX

Exemplaar voor de onderzoeker

Titel van de studie: Het opnemen van leiderschapsrollen in geavanceerde, verpleegkundige functies.

Opdrachtgever: UHasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Onderzoeksinstelling: UHasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Ethisch comité: Comité voor medische ethiek van de UHasselt. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, België

Onderzoekers:

Prof. dr. ELLEN VLAEYEN, Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, Onderzoeksgroep Zorg & Ethiek. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt. Ellen.vlaeyen@uhasselt.be

Dr. DORIEN LANSSENS, Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen, Onderzoeksgroep Zorg & Ethiek. Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt.

Dorien.lanssens@uhasselt.be

Studenten-onderzoekers in het kader van Master in de Verpleeg- en Vroedkunde

I Noodzakelijke informatie voor uw beslissing om deel te nemen

Inleiding

U wordt uitgenodigd om deel te nemen aan een onderzoek naar de ervaringen omtrent leiderschap bij geavanceerde verpleegkundigen.

Om u te helpen beslissen of u al dan niet aan deze studie wenst deel te nemen, willen we u vragen even de tijd te nemen om onderstaande informatie voor deelnemers door te nemen, zodat u een welbewuste beslissing kunt nemen. Dit wordt een "geïnformeerde toestemming" genoemd.

Wij vragen u de volgende pagina's met informatie aandachtig te lezen. Hebt u vragen, dan kan u terecht bij de onderzoekers. De contactgegevens vindt u in de hoofding van dit document.

Dit document bestaat uit essentiële informatie die u nodig heeft voor het nemen van uw beslissing, uw schriftelijke toestemming en eventuele bijlagen waarin u meer details terugvindt over bepaalde onderdelen van de basisinformatie.

Als u aan deze studie deelneemt, moet u weten dat:

- Deze studie opgesteld is na evaluatie door de Ethische toetsingscommissie van de UHasselt.
- Uw deelname is vrijwillig. Er kan op geen enkele manier sprake zijn van dwang. Voor deelname is uw ondertekende toestemming nodig. Ook nadat u hebt getekend, kan u de onderzoeker laten weten dat u uw deelname wilt stopzetten zonder hiervoor een reden op te geven.
- De gegevens die in het kader van uw deelname worden verzameld, zijn vertrouwelijk. Bij de publicatie van de resultaten is uw anonimiteit verzekerd.
- Indien u extra informatie wenst, kan u altijd contact opnemen met de onderzoekers.

Doelstellingen en verloop van de studie

Wereldwijd groeit het aandeel van patiënten met meerdere aandoeningen. Dit in combinatie met de gezondheids hervormingen, fragmentatie van de zorg en tekorten aan zorgverleners dragen bij

aan de complexiteit van zorg. Geavanceerde verpleegkundigen zoals verpleegkundig specialisten (VS) en verpleegkundig consulenten (VC) zijn door hun opleiding uniek gekwalificeerd om deze uitdagingen aan te gaan. Verpleegkundig leiderschap is nodig om deze verandering tot stand te kunnen brengen. De huidige literatuur bespreekt het belang en wat de uitkomsten zijn van leiderschap op de patiënten- en personeelspopulatie. Echter hoe het leiderschap zich in de praktijk vertaalt, is nog onduidelijk.

Met dit onderzoek trachten we een beeld te krijgen van hoe Vlaamse geavanceerde verpleegkundigen hun leiderschapsrol opnemen. Wij nodigen u uit om aan deze studie deel te nemen omdat u een geavanceerde verpleegkundige bent en u hier mogelijk uw reflecties over wilt delen met ons.

Aan deze studie zullen ongeveer 15 verpleegkundigen deelnemen. Om aan deze studie te kunnen deelnemen, moet u:

- werkzaam zijn als Verpleegkundig Specialist of Verpleegkundig Consulent,
- minstens 6 maanden in deze rol werkzaam zijn in Vlaanderen,
- Nederlandstalig zijn.

De onderzoeker zal u vragen om deel te nemen aan een interview dat peilt naar uw ervaringen betreffende leiderschap in uw geavanceerde verpleegkundige rol. Deelname aan het interview zal ongeveer 50 minuten van uw tijd in beslag nemen en het interview zal afgenomen worden waar u zich het meest comfortabel voelt: dit kan online zijn maar ook op een door u gekozen plaats.

Intrekking van uw toestemming

U beslist zelf of u meedoet aan het onderzoek. Deelname is vrijwillig. Als u besluit niet mee te doen, hoeft u verder niets te doen. U hoeft niets te tekenen. U hoeft ook niet te zeggen waarom u niet wilt meedoen.

Als u wel meedoet, kan u zich altijd bedenken en toch stoppen, ook tijdens het onderzoek. U hoeft hiervoor geen reden te geven.

Risico's gerelateerde aan dit onderzoek

Gezien de gevoeligheid van dit onderwerp lijken de risico's voor dit onderzoek zich vooral te situeren in uw psychologische veiligheid. Andere risico's in dit onderzoek zijn niet van toepassing. Als u meedoet, kan u zich altijd bedenken en toch stoppen, ook tijdens het onderzoek. U hoeft hiervoor geen reden te geven.

Als u aan deze studie deelneemt, vragen wij om:

- Ten volle mee te werken voor een correct verloop van de studie.
- De onderzoeker op de hoogte te brengen als men u voorstelt om aan een andere studie deel te nemen zodat u met hem/haar kan bespreken of u aan deze studie kunt deelnemen en of uw deelname aan de huidige studie moet worden stopgezet.

Contact

Als u bijkomende informatie wenst, maar ook in geval van problemen of als u zich zorgen maakt, kan u contact opnemen met de hoofdonderzoeker Prof. dr. ELLEN VLAEYEN via e-mail ellen.vlaeyen@uhasselt.be.

Als u vragen hebt met betrekking tot uw rechten als deelnemer aan de studie, kan u contact opnemen met het ethisch comité op het telefoonnummer +32 011 26 85 02 (tijdens de werkuren).

Titel van de studie: Het opnemen van leiderschapsrollen in geavanceerde, verpleegkundige functies.

II Geïnformeerde toestemming

Deelnemer

Ik verklaar dat ik geïnformeerd ben over de aard, het doel, de duur, de eventuele voordelen en risico's van de studie en dat ik weet wat van mij wordt verwacht. Ik heb kennis genomen van het informatiedocument en de bijlagen ervan.

Ik heb voldoende tijd gehad om na te denken en indien gewenst met een door mij gekozen persoon te overleggen.

Ik heb alle vragen kunnen stellen die bij me opkwamen en ik heb een duidelijk antwoord gekregen op mijn vragen.

Ik begrijp dat mijn deelname aan deze studie vrijwillig is en dat ik vrij ben mijn deelname aan deze studie stop te zetten. Daarvoor hoef ik geen reden op te geven en ik weet dat er geen nadeel voor mij kan ontstaan.

Ik begrijp dat er tijdens mijn deelname aan deze studie gegevens over mij zullen worden verzameld en dat de onderzoekers de vertrouwelijkheid van deze gegevens verzekeren overeenkomstig de Europese en Belgische wetgeving ter zake.

Ik heb een exemplaar ontvangen van de informatie aan de deelnemer en de geïnformeerde toestemming.

Voornaam, naam, datum en handtekening van de deelnemer

Onderzoeker

Ik ondergetekende, _____, verklaar de benodigde informatie inzake deze studie mondeling te hebben verstrekt evenals een exemplaar van het informatiedocument aan de deelnemer te hebben verstrekt.

Ik bevestig dat geen enkele druk op de deelnemer is uitgeoefend om hem/haar te doen toestemmen met deelname aan de studie en ik ben bereid om op alle eventuele bijkomende vragen te antwoorden.

Ik bevestig dat ik werk in overeenstemming met de ethische beginselen zoals vermeld in de "Verklaring van Helsinki", de "Goede klinische praktijk" en de Belgische wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon.

Voornaam, naam, datum en handtekening van de onderzoeker

Titel van de studie: Het opnemen van leiderschapsrollen in geavanceerde, verpleegkundige functies

III Aanvullende informatie

1: Aanvullende informatie over de bescherming en de rechten van de deelnemer

Ethisch comité

Deze studie werd geëvalueerd door een ethisch comité, namelijk de Ethische Toetsingscommissie van de UHasselt, dat een gunstig advies heeft uitgebracht. De ethische comités hebben als taak de personen die aan studies deelnemen te beschermen.

U dient het positief advies van het ethisch comité in geen geval te beschouwen als een aansporing om deel te nemen aan deze studie.

Vrijwillige deelname

Aarzel niet om alle vragen te stellen die u nuttig vindt voordat u tekent. Neem de tijd om er met een vertrouwenspersoon over te praten, als u dit wenst.

U heeft het recht om niet deel te nemen aan deze studie of met deze studie te stoppen zonder dat u hiervoor een reden hoeft te geven, zelfs al hebt u eerder toegestemd om aan deze studie deel te nemen. Uw beslissing zal in geen geval nadelige gevolgen hebben voor u.

Als u aanvaardt om aan deze studie deel te nemen, ondertekent u het toestemmingsformulier. De onderzoeker zal dit formulier ook ondertekenen en zal zo bevestigen dat hij u de noodzakelijke informatie voor deze studie heeft gegeven. U zult het voor u bestemde exemplaar ontvangen.

Kosten in verband met uw deelname

U zal geen vergoeding krijgen voor uw deelname aan deze studie. Uw deelname zal echter voor u geen bijkomende kosten met zich meebrengen.

Vertrouwelijkheidgarantie

Uw deelname aan de studie betekent dat de onderzoekers gegevens over u verzamelen en gebruiken voor onderzoek en in het kader van wetenschappelijke en medische publicaties.

Uw gegevens zullen worden verwerkt overeenkomstig de Europese Algemene Verordening inzake Gegevensbescherming (AVG) en de Belgische Wetgeving betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. De opdrachtgever is de verwerkingsverantwoordelijke voor uw gegevens.

U heeft het recht om aan de onderzoekers te vragen welke gegevens zij over u hebben verzameld en waarvoor ze gebruikt worden in het kader van de studie. U hebt het recht om deze gegevens in te kijken en om verbeteringen te laten aanbrengen indien ze foutief zouden zijn ³.

De onderzoekers zijn verplicht om deze verzamelde gegevens vertrouwelijk te behandelen.

Dit betekent dat zij zich ertoe verbinden om uw naam nooit bekend te maken in het kader van een publicatie of een conferentie en dat zij uw gegevens zullen coderen (uw identiteit zal worden vervangen door een identificatiecode in de studie). De overgedragen persoonlijke gegevens omvatten geen combinatie van elementen waarmee het mogelijk is u te identificeren ⁴.

De onderzoeksgegevens kunnen doorgegeven worden aan Belgische of andere regelgevende instanties, aan de ethische comités, aan andere onderzoekers en/of instellingen die samenwerken met de opdrachtgever. Dit gebeurt dan steeds in gecodeerde vorm.

De opdrachtgever verbindt zich ertoe om de verzamelde gegevens enkel in het kader van deze studie te gebruiken. Uw gegevens worden bewaard op een Google Drive, enkel toegankelijk via het UHasselt-account van de onderzoeker. Dit is een institutionele cloudgebaseerde opslagoplossing.

3

Deze rechten zijn bepaald door de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), door de Belgische Wetgeving betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en door de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt.

⁴ De database met de resultaten van de studie zal dus geen elementen bevatten zoals uw initialen, uw geslacht en uw volledige geboortedatum (dd/mm/jjjj).

Google Shared Drives is de door UHasselt aanbevolen opslagoplossing voor onderzoeksdata en bijbehorende documentatie. Een Google Shared Drive is eigendom van een team van bijdragers met ten minste twee bijdragers: de lokale onderzoeker en de hiërarchisch verantwoordelijke. UHasselt heeft een licentieovereenkomst waarbij de opslag van de gegevens goed beveiligd is (dus conform GDPR).

Indien u uw toestemming tot deelname aan de studie intrekt, zullen de gecodeerde gegevens die al verzameld waren vóór uw terugtrekking, bewaard worden. Hierdoor wordt de geldigheid van de studie gegarandeerd. Er zal geen enkel nieuw gegeven aan de opdrachtgever worden doorgegeven.

Tot slot, indien u een klacht heeft over de verwerking van uw gegevens, kunt u contact opnemen met de Belgische toezichthoudende instantie die toeziet op de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van persoonsgegevens:

De Belgische toezichthoudende instantie heet:

Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)

Drukpersstraat 35,

1000 Brussel

Tel. +32 2 274 48 00

e-mail: [contact\(at\)apd-gba.be](mailto:contact(at)apd-gba.be)

Website: www.gegevensbeschermingsautoriteit.be

Verzekering

Conform de Belgische wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon is de opdrachtgever, zelfs foutloos, aansprakelijk voor alle schade die de deelnemer of zijn rechthebbenden opliepen en die rechtstreeks dan wel onrechtstreeks verband vertoont met het experiment. Indien U schade zou oplopen ten gevolge van uw deelname aan deze studie zal die schade bijgevolg worden vergoed conform de Belgische wet van 7 mei 2004. Hiervoor heeft UHasselt als opdrachtgever van studies een verzekeringscontract afgesloten ([Naam van de verzekeringsinstelling Allianz Global Corporate & Specialty SE](#), polisnr. [BEL001969240 XXX](#), contactgegevens makelaar: Uitbreidingsstraat 86 – B-2600 Berchem, Tel: +3233041600 XXX).